

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 11 października 2023 r.

Znak: WZPS-5.431.2.2.2023.SB

Pan
Mieczysław Sawaryn
Burmistrz
Miasta i Gminy Gryfino

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 28-29 czerwca i 3 lipca 2023 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Gryfino. Czynności kontrolne wykonywane były w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie przy ul. 1 Maja 16 oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie przy ul. Łużyckiej 12.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie, na podstawie upoważnień Nr 82/2023 z 22 maja 2023 r. i Nr 82.1/2023 z 30 czerwca 2023 r., w składzie: Sylwia Buczkowska – główny specjalista, osoba kierująca zespołem i Karolina Czaja-Śmietana – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji zadań nałożonych na gminę przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca 2023 r. oraz realizację zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych: w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie w dniu 10 stycznia 2018 r. oraz w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie w dniach 11-12 stycznia 2018 r.

Akta kontroli str. 1-15

Działalność Gminy Gryfino w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie z nieprawidłowościami.³

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477)

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie i w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie oraz wyjaśnień przedstawionych przez Panią Aleksandrę Szymanowicz – dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie na podstawie pełnomocnictwa z 20 kwietnia 2016 r. udzielonego przez Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino. Na prośbę Pana Pawła Nikitińskiego – Zastępcy Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino przedstawioną w dniu 3 lipca 2023 r. podczas posumowania kontroli ustalono, że w dniu 4 lipca 2023 r. do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie zostaną dostarczone brakujące wyjaśnienia w zakresie przeprowadzonej kontroli. Dokumenty zostały dowieszone w dniu 5 lipca 2023 r., co zostało odnotowane na piśmie przewodnim przekazanym przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie. Ponadto, pismem z dnia 6 lipca 2023 r. wystąpiono do Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino z prośbą o dostarczenie dokumentacji potwierdzającej dokonanie podczas audytu wewnętrznego w 2020 r. oceny realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie. Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino udzielił odpowiedzi pismem z dnia 14 lipca 2023 r., w związku z czym złożone wyjaśnienia również zostały uwzględnione w niniejszym wystąpieniu.

Akta kontroli str. 16, 458-496

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Gryfino następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Opracowanie i realizacja 3-letniego programu wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, w Gminie Gryfino obowiązywały dwa gminne programy wspierania rodziny: na lata 2020-2022 przyjęty Uchwałą Nr XIX/168/20 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 27 lutego 2020 r., która weszła w życie z dniem podjęcia oraz na lata 2023-2025 przyjęty Uchwałą Nr LXXII/512/23 Rady Miejskiej w Gryfinie z dnia 29 czerwca 2023 r., z mocą obowiązywania od 1 stycznia 2023 r. Oznacza to, że zachowana została ciągłość w opracowywaniu i realizacji programów wspierania rodziny.

W kontrolowanym okresie, trzykrotnie przekazano Radzie Miejskiej w Gryfinie sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny (15.03.2021 r., 18.03.2022 r. i 17.03.2023 r.). Terminy przekazania były zgodne z przepisami. W sprawozdaniach ujęto potrzeby związane z realizacją zadań. W sprawozdaniu za rok 2022, zamiast określić potrzeby gminy na kolejny rok, wskazano zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dyrektora ośrodka pouczono w tym zakresie.

Z informacji przekazanych przez dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie wynika, że gmina w ramach realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej obejmuje rodziny zagrożone kryzysem lub przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparciem ośrodka. Ośrodek zapewniał pomoc w formie asystentury, pracy socjalnej, dożywiania dzieci, pomocy rzeczowej i finansowej. Rodzinom oferowano również wsparcie specjalistów: terapeuty rodzinnego i psychologa dla dzieci i młodzieży realizowane w miejscu zamieszkania rodzin oraz terapeutów uzależnień i prawnika. Prowadzono treningi wzmacniające kompetencje opiekuńczo-wychowawcze i w prowadzeniu gospodarstwa domowego w mieszkaniu treningowym pod opieką trenerów i pracowników socjalnych. Współpracowano z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W ramach działań profilaktycznych przeprowadzono kampanie społeczne dotyczące zjawiska przemocy, depresji i uzależnień, zajęcia edukacyjne w placówkach oświatowych nt. przemocy rówieśniczej, hejtu, uzależnień

i asertywności, warsztaty dla młodzieży nt. płodowego zespołu alkoholowego oraz szkolenia dla kadry pedagogicznej z zakresu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży. Na terenie gminy organizowano dzieciom wycieczki letni i zimowy, także w formie kolonii socjoterapeutycznych. Zapewniono możliwość udziału w zajęciach rozwijających zainteresowania. W celu integracji, wymiany doświadczeń i zapobiegania izolacji organizowano festyny rodzinne.

Pracownicy ośrodka podnosili swoje kwalifikacje oraz współpracowali z instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny – placówkami edukacyjnymi, ochrony zdrowia, policją, prokuraturą, sądem, kuratorami sądowymi.

Efektom podejmowanych działań jest poprawa funkcjonowania rodzin w środowisku i relacji rodzinnych, zwiększenie świadomości rodzin o istniejących zagrożeniach, podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, nabycie wzorców pozytywnych form spędzania czasu wolnego oraz powrót 2 dzieci z pieczy zastępczej pod opiekę rodzica biologicznego.

Akta kontroli 17-51

2. Wyznaczenie podmiotu organizującego pracę z rodziną.

Na podstawie Zarządzenia Nr 0050.12.2012 Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino z dnia 24 stycznia 2012 r. zlecono Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Gryfinie realizację zadania pracy z rodziną na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „w przypadku, gdy wyznaczonym (...) podmiotem jest ośrodek pomocy społecznej albo centrum usług społecznych, w ośrodku albo w centrum można utworzyć zespół do spraw asysty rodzinnej”. Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, w strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie wyodrębniono zespół pracy socjalnej, który realizuje zadania m. in. związane z pracą z rodziną oraz udzielaniem pomocy i wsparcia.

Akta kontroli 17-22, 52

3. Kwalifikacje asystentów rodzin i sposób ich zatrudniania.

W kontrolowanym okresie, w gminie zatrudnionych było trzech asystentów rodziny łącznie na 2 i ½ etatu. Wszyscy posiadali wymagane kwalifikacje. Asystenci realizowali swoje obowiązki w systemie zadaniowego czasu pracy.

Zgodnie z art. 12 ust. 2 ustawy, asystent jest obowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną. W kontrolowanym okresie asystenci uczestniczyli w szkoleniach z zakresu: kontaktu z osobami przejawiającymi agresję, zaburzenia depresyjne, lękowe, psychotyczne i inne, dokumentacji prowadzonej przez asystenta, agresji wśród dzieci, interwencji wobec osoby doświadczającej przemocy oraz technik samoobrony przed agresywnym klientem.

Akta kontroli 53-55

4. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa.

Zadanie podlegające kontroli	Ustalenia dokonane w trakcie kontroli
Wsparcie asystenta	Na dzień kontroli w Gminie Gryfino zatrudnionych było trzech asystentów rodziny łącznie na 2 i ½ etatu, którzy swoją opieką

obejmowali 27 rodzin z 70 dzieci, w tym jedną z ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁴. Zgodnie z art. 15 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „liczba rodzin objętych wsparciem jednego asystenta nie może przekroczyć 15”. W związku z tym należy stwierdzić, że liczba asystentów w Gminie Gryfino była adekwatna do potrzeb gminy.

Na terenie gminy, w kontrolowanym okresie było 7 rodzin zobowiązanych do współpracy z asystentem przez sąd.

Nie objęto asystenturą 37 rodzin ze zdiagnozowaną w wywiadzie środowiskowym bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że część rodzin w ocenie pracowników socjalnych nie wymagała pomocy w formie asystentury. Diagnoza zawarta w wywiadach tych rodzin wynikała z samotnego rodzicielstwa lub wielodzietności. Analizie poddano dokumentację losowo wybranych 4 rodzin bez wsparcia asystenta.

- 1) Rodzina [...] – [usunięto opis rodziny] Kolejne wywiady potwierdzają trudną sytuację materialną. W treści – sytuacja w rodzinie stabilna, bardzo dobre stosunki rodzinne. Z uwagi na niesystematyczne dochody z gospodarstwa rolnego i trudną sytuację materialną, zdiagnozowano trudności w prowadzeniu gospodarstwa domowego. W rodzinie prowadzona jest praca socjalna.
- 2) Rodzina [...] – [usunięto opis rodziny] Pracownik stwierdził, że na bieżąco monitorował sytuację dziecka w rodzinie poprzez rozmowy telefoniczne z pedagogiem szkolnym. Nie zawsze informacja ta była odnotowywana w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego. Podczas kontroli nie przedstawiono żadnego dokumentu potwierdzającego kontakty pracownika ze szkołą.
- 3) Rodzina [...] – [usunięto opis rodziny] Brak informacji, czy najmłodsza córka uczęszcza do przedszkola. Po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty” (luty 2021 r.) nie pozyskano informacji ze szkół/przedszkola na temat funkcjonowania dzieci i kontaktów z matką. Po opuszczeniu zakładu karnego przez męża klientki, nie monitorowano sytuacji pod kątem wpływu tego zdarzenia na rodzinę (brak obserwacji pod tym kątem). Pracownik socjalny oświadczył, że na bieżąco uzyskuje informacje na temat funkcjonowania dzieci w rodzinie oraz w szkole. Nie zawsze fakt ten jest odnotowywany w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego. Do tej pory do ośrodka nie wpływały niepokojące informacje ze szkół. Podczas kontroli nie przedstawiono żadnego dokumentu potwierdzającego kontakty pracownika ze szkołą.
- 4) Rodzina [...] – [usunięto opis rodziny] Zaproponowano wsparcie asystenta, klientka nie wyraziła chęci skorzystania z takiej formy pomocy. Brak dokumentu potwierdzającego odmowę. W dokumentacji rodziny brak informacji ze szkół na temat funkcjonowania dzieci oraz kontaktów z rodzicami w okresie bez procedury „Niebieskie Karty” (luty 2020 r. – kwiecień 2022 r.). Brak

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 ze zm.).

kontakty z kuratorem sądowym. W okresie od grudnia 2021 r. do kwietnia 2022 r. (rozpoczęcie drugiej procedury) sytuacja w rodzinie nie była monitorowana. Od zakończenia drugiej procedury „Niebieskie Karty” (maj 2022 r.), nie pozyskano informacji ze szkół na temat funkcjonowania dzieci i kontaktów z matką. Pracownik socjalny oświadczył, że na bieżąco uzyskuje informacje na temat funkcjonowania dzieci w szkole. Nie zawsze fakt ten jest odnotowywany w kwestionariuszu wywiadu środowiskowego. Podczas kontroli nie przedstawiono żadnego dokumentu potwierdzającego kontakty pracownika ze szkołą.

Wywiady środowiskowe sporządzane były głównie pod kątem przyznania świadczeń. Nie zawierają informacji o relacjach w rodzinach, stosowanych metodach wychowawczych, zachowaniu dzieci, szczególnie w kontekście prowadzonych wcześniej w rodzinach procedur „Niebieskie Karty”. Brak dokumentów potwierdzających pozyskanie informacji o funkcjonowaniu dzieci i rodzin ze szkół/przedszkoli oraz od kuratorów sądowych. Należy podkreślić, że pełna analiza sytuacji rodzin jest podstawą do stwierdzenia konieczności przyznania rodzinie asystenta. Na podstawie zebranych informacji trudno wnioskować o takiej potrzebie lub jej braku. Pouczam zatem dyrektora ośrodka o konieczności przeprowadzania wszechstronnej i szczegółowej analizy sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wskazuję również na konieczność dokumentowania odmowy wsparcia asystenta.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie, na dzień kontroli wsparciem asystenta objętych było 27 rodzin. W kontrolowanym okresie asystenci zakończyli współpracę z 28 rodzinami.

Oceny pracy asystentów dokonano na podstawie analizy indywidualnej 8 przypadków rodzin objętych wsparciem, w tym 3 z którymi asystenci zakończyli współpracę.

Przeanalizowano sposób przydzielenia asystenta rodzinom. We wszystkich przypadkach przyznanie asystenta nastąpiło zgodnie z procedurą opisaną w art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Analizie poddano 28 planów pracy z rodzinami. Wszystkie zostały sporządzone zgodnie z obowiązującymi przepisami. W pojedynczych przypadkach ([.....]) działania pomyłone były z celami, część planów nie obejmowała wszystkich członków rodziny, np. nie zaplanowano działań wobec dzieci (mimo stwierdzonych trudności). W przypadku rodziny [...] działania zaplanowano dla obojga rodziców, jednak egzekwowane były tylko od matki.

Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta rodziny należy dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny nie rzadziej niż co pół roku i przekazywanie jej podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. Analizie poddano 20 ocen sytuacji rodzin, których asystent dokonał

w kontrolowanym okresie. Wszystkie oceny zostały przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną. W 9 przypadkach (w 7 rodzinach) przekroczono termin oceny od 1 dnia do 2,5 miesiąca. Pracownicy złożyli wyjaśnienia w tym zakresie. Wskazali m.in., że: „Data sporządzenia, która widnieje na dokumencie oceny, nie jest faktyczną datą sporządzenia oceny, a tylko datą sporządzenia dokumentu, tj. napisania i wydrukowania dokumentu oceny okresowej w siedzibie Ośrodka”. Takie wyjaśnienia można byłoby uwzględnić, gdyby przekroczenia dotyczyły pojedynczych dni, jednak w 6 przypadkach przekroczenie wynosiło 19 i więcej dni. Kolejną przyczyną podaną przez pracowników było dokonanie oceny po pół roku od dnia faktycznego rozpoczęcia pracy z rodziną. Kontrolujący wskazali, że okres ten należy liczyć od dnia przyznania asystenta rodziny, co zostało przekazane dyrektorowi ośrodka podczas poprzedniej kontroli. W przypadku przekroczenia terminu oceny w rodzinie [...] o 2,5 miesiąca, do nieprawidłowości doszło w wyniku objęcia rodziny wsparciem asystenta jednocześnie z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i z ustawy „Za życiem”. Prowadzona była podwójna dokumentacja, w międzyczasie doszło też do zmiany asystenta. W związku z tym, dokonano oceny w ramach ustawy „Za życiem” mimo, że nie ma takiego obowiązku, a nie dokonano w ramach ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 3 przypadkach ([.....]) zakończono współpracę z asystentem na wniosek rodziny. We wszystkich przypadkach dokonano końcowej oceny sytuacji rodzin. Rodzina [...] kontynuowała współpracę z asystentem w ramach ustawy „Za życiem”. Po zakończeniu asystentury w rodzinie [...], przez pół roku prowadzony był monitoring. Sytuacja rodziny [...] nie była monitorowana ze względu na odmowę współpracy przez matkę i pobyt dzieci pod opieką ojca. Pani [...] zobowiązana została do współpracy przez sąd. Ośrodek zakończył współpracę mimo obowiązującego postanowienia i nie poinformował sądu o tym fakcie.

Praca asystenta została poddana analizie także pod względem merytorycznym. Wątpliwości kontrolujących wzbudził fakt prowadzenia asystentury tylko w formie zdalnej od 16 kwietnia 2020 r. aż do kwietnia 2022 r. tylko z wykorzystaniem środków telekomunikacyjnych (telefony, kamerki internetowe, komunikatory społecznościowe). Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, taka organizacja pracy była zgodna z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Z dokumentacji rodzin wynika, że w okresach spadku zachorowalności (lato i jesień) niektórzy pracownicy socjalni wchodzili w środowisko, nie robił tego jednak asystent rodziny. Brak wejść asystenta w środowisko i kontakty z rodzinami tylko w formie zdalnej w okresach spadku zachorowalności i znoszenia obostrzeń, budzi zastrzeżenia szczególnie w przypadku rodzin z małymi dziećmi, w których występował problem przemocy.

Poniżej najważniejsze uwagi w zakresie pracy merytorycznej asystenta:

- W przypadku pani [usunięto opis rodziny], asystent był przez dwa lata pandemii tylko dwa razy w rodzinie (maj 2020 r. i maj 2021 r.). Informacje o sytuacji pozyskiwał tylko od klientki oraz na podstawie

przesyłanych zdjęć lub połączeń wideo. W związku z powyższym, nie miał możliwości obserwacji relacji między rodzicami i dziećmi, stosowanych metod wychowawczych, stanu zdrowia i czystości dzieci oraz zapewnienia odpowiednich warunków bytowych (czystość pomieszczeń, jedzenie). Informacje o stanie zdrowia dzieci pozyskane tylko od klientki, nie zostały potwierdzone przez pielęgniarkę środowiskową czy lekarza. Nie nawiązano również kontaktu z przedszkolem, do którego uczęszczał przez 3 miesiące starszy chłopiec. Współpraca asystenta z innymi instytucjami w tym okresie ograniczyła się do jednego kontaktu z policją, dwóch z powiatowym centrum pomocy rodzinie i jednego z gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych. W okresie pobytu klientki w mieszkaniu chronionym, brak potwierdzenia współpracy z trenerami (informacja z mieszkania treningowego znajdowała się tylko w dokumentacji pracownika socjalnego).

- W przypadku rodziny [...] praca asystenta również ograniczała się tylko do pracy zdalnej w okresie od maja 2020 r. do czerwca 2022 r. (przez cały okres asystentury), mimo zachowań przemocowych ze strony męża klientki. Nie nawiązano kontaktu ze szkołami dzieci, mimo informacji od klientki o trudnościach szkolnych starszego syna. Asystent wyjaśnił, że klientka nie wyrażała zgody na pewne działania asystenta – w dokumentacji brak oświadczenia klientki w tym zakresie. Biorąc pod uwagę pracę zdalną asystenta, pozyskanie danych z innych instytucji było jedyną możliwością weryfikacji informacji pozyskanych od klientki.
- W przypadku rodziny [...] niektóre metody pracy nie zostały dostosowane do możliwości intelektualnych klientki (niepełnosprawność intelektualna w stopniu umiarkowanym, problemy z czytaniem i pisanem) – np. bardzo szczegółowa pisemna instrukcja zwalczania wszawicy zamiast wielokrotnego krótkiego instruktażu połączonego z pokazem. Notatki służbowe dotyczące kontaktów ze szkołą sporządzone zostały przez pracownika socjalnego, w dokumentacji asystenta brak dokumentów potwierdzających realizację zadania współpracy z innymi instytucjami.
- W rodzinie [...] prowadzona była podwójna asystentura – w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w okresie od 12.05.2021 r. do 14.03.2022 r. oraz w ramach ustawy „Za życiem” w okresie od 8.04.2021 r. do nadal. [usunięto opis rodziny] Obie asystentury realizował ten sam pracownik [...]. Prowadzona była podwójna dokumentacja. [...] W trakcie kontroli stwierdzono brak zasadności prowadzenia podwójnej asystentury. Po uzyskaniu informacji o zobowiązaniu rodziny do współpracy z asystentem, ośrodek powinien w pierwszej kolejności podjąć działania na rzecz objęcia rodziny wsparciem z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Dopiero w przypadku odmowy, należało poinformować o tym fakcie sąd i objąć rodzinę asystenturą z ustawy „Za życiem”. W ramach obu ustaw asystent pełni różne role w rodzinie i realizuje odmienne zadania. W ramach ustawy „Za życiem” jest to jedynie funkcja koordynatora i nie wymaga opracowania

	<p>planu pracy z rodziną ani dokonywania okresowej oceny sytuacji rodziny. Prowadzenie podwójnej asystentury spowodowało chaos w dokumentacji i działaniach asystenta oraz błędy formalne (przekroczenie terminu oceny, błędy w dokumentacji z ustawy „Za życiem”). Powyższe uwagi przekazano dyrektorowi ośrodka.</p> <p>W niektórych przypadkach, dokumentacja asystentów zawierała niepełne lub błędne informacje. W aktach rodzin brakowało postanowień sądu o ograniczeniu władzy rodzicielskiej, umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej, czy powrocie pod opiekę rodziców. Notatki pobieżne, brak informacji na temat relacji w rodzinie, stosowanych metod wychowawczych, zachowania dzieci. Nie pozyskano informacji ze szkół/przedszkoli. W przypadku pobytu klientek w mieszkaniu treningowym – asystent wskazywał, że trenerzy współpracują ze żłobkiem/przedszkolem/szkołą. Nie zwalnia to jednak asystenta z realizacji zadania dotyczącego współpracy z instytucjami, tym bardziej, że w dokumentacji asystenta brak potwierdzenia współpracy z trenerami.</p> <p>Wszystkie uwagi dotyczące prowadzenia dokumentacji oraz pracy asystenta przekazano dyrektorowi ośrodka. Proponuję również zapoznanie się z wytycznymi zawartymi w „<i>Rekomendacjach metodycznych i organizacyjnych: Asystentura rodziny</i>” Izabeli Krasiejko wydanych przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w 2016 roku.</p>
<p>Praca z rodziną dziecka przebywającego w pieczy zastępczej</p>	<p>Art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że: „praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną”. Na dzień kontroli, w pieczy zastępczej przebywało łącznie 79 dzieci z 53 rodzin. W kontrolowanym okresie w pieczy umieszczono 44 dzieci, z tego 8 powróciło do rodzin biologicznych. Analizie poddano sytuację 7 dzieci z 4 rodzin umieszczonych w pieczy w latach 2021-2023, pod kątem działań podejmowanych przez ośrodek przed i po umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Rodzeństwo [...] – rodzina biologiczna nieznaną wcześniej pracownikom ośrodka. [usunięto opis rodziny] O sytuacji rodziny poinformowano sąd, w wyniku czego dziewczynka została umieszczona w pieczy zastępczej. [usunięto opis rodziny] Chłopiec został umieszczony w tej samej rodzinie zastępczej co starsza siostra. Dziadkowie uzyskali zgodę na urlopowanie wnuków, matka podczas urlopowań przebywała razem z nimi. Na stałe mieszka jednak w Szczecinie, w związku z czym nie ma możliwości pracy nad powrotem dzieci pod jej opiekę. Nie nawiązała kontaktu z ośrodkiem mimo licznych pism. Brak informacji na temat ojców biologicznych dzieci. 2) Dziecko [...] – rodzina nie korzystała z pomocy ośrodka. We wrześniu 2021 r. dziecko zostało zabezpieczone podczas interwencji, [usunięto opis rodziny] Matka odmówiła umieszczenia w schronisku i wsparcia asystenta. Nie podjęła działań na rzecz powrotu dziecka. W 2022 r. wyprowadziła się do Szczecina. Tam podjęła starania i dziecko

- powróciło pod jej opiekę (urlopowanie na czas trwania postępowania). Ojciec został pozbawiony władzy rodzicielskiej.
- 3) Rodzeństwo [...] – matka jest osobą niepełnoletnią, niepełnosprawną intelektualnie. [usunięto opis rodziny] Brak możliwości podjęcia działań na przejęcie opieki nad [...] przez matkę biologiczną do czasu uzyskania przez nią pełnoletności.
- 4) Rodzeństwo [...] – [usunięto opis rodziny] Podczas analizy dokumentacji rodziny stwierdzono w dokumentach brak wywiadu środowiskowego i wniosku o przyznanie asystenta. Pracownik socjalny wyjaśnił, że wywiad został przeprowadzony 14 czerwca 2023 r., jednak do dnia kontroli nie został uzupełniony druk wywiadu. Na prośbę kontrolera przedstawiono dokument, który zawierał jedynie podstawowe dane klientki (część A poz. 1-12), informacje o członkach rodziny – tylko dane klientki (poz. 13), informacje o jej rodzicach (część B poz. 1) oraz potrzeby klientki (część H). Pozostałe części wywiadu były puste. Pod oświadczeniem o potwierdzeniu informacji zgodnie z prawdą widniał podpis klientki oraz data 14 czerwca 2023 r. Wywiad nie zawierał opisu sytuacji rodzinnej, mieszkaniowej, zdrowotnej i finansowej klientki. Zdaniem kontrolujących, klientka przed podpisaniem wywiadu nie miała możliwości zapoznania się z jego pełną treścią, a tym samym poświadczenia jego zgodności z prawdą. Pracownik socjalny oświadczył, że opracowanie wywiadu zakończono w dniu 29 czerwca i tego dnia przyznano klientce wsparcie asystenta rodziny. Pouczam dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie o konieczności rzetelnego wypełniania kwestionariusza wywiadu środowiskowego oraz uzyskania podpisu klienta po umożliwieniu mu weryfikacji zawartych w nim danych.

W kontrolowanym okresie asystent pracował z 4 rodzinami, z których dzieci przebywały w pieczy zastępczej. Trzy rodziny nadal współpracują z asystentem. W przypadku [...] dzieci zostały umieszczone w pieczy interwencyjnie na jeden dzień i powróciły pod opiekę rodziców. Rodzina [...] zaprzestała współpracy, w związku z czym asystentura została zakończona. Zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań asystenta należy opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej. Analizie poddano łącznie 9 planów opracowanych dla rodzin [...], które powstały w kontrolowanym okresie. Wszystkie plany zostały skonsultowane z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i skoordynowane z planami pomocy dziecku.

Z informacji uzyskanych w jednostce wynika, że w kontrolowanym okresie do ośrodka wpłynęło łącznie 148 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Pracownicy ośrodka uczestniczyli we wszystkich posiedzeniach. W przypadku spotkań, które odbywały się w miejscu oddalonym od Gryfina, pracownicy uczestniczyli w ocenie

	<p>zdalnie – podczas rozmowy telefonicznej. Ustalenia dokonane podczas posiedzeń dokumentowane są w postaci notatek. Na wniosek organizatora rodzinnej pieczy zastępczej sporządzane są karty informacyjne dotyczące sytuacji rodzica biologicznego. Podczas kontaktu z rodzicem, każdorazowo prowadzone jest rozeznanie pod kątem możliwości powrotu dziecka do rodziny.</p>
<p>Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa</p>	<p>Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, Gmina Gryfino zapewnia mieszkańcom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poradnictwo prawne (raz w tygodniu przez 2 godziny), – konsultacje w działaniach interwencyjno-wspierających dla osób uzależnionych i członków ich rodzin (raz w tygodniu przez 2 godziny) oraz dla osób doznających przemocy i stosujących przemoc (raz w tygodniu przez 2 godziny), – wsparcie psychologiczne dla dzieci i młodzieży (2 razy w miesiącu po 2 godziny), – terapię rodzinną (raz w tygodniu przez 2 godziny), – terapię dla osób uzależnionych od alkoholu (4 razy w tygodniu po 3 godziny), – terapię dla osób współuzależnionych (raz w tygodniu przez 5 godzin), – terapię dla osób z syndromem DDA (raz w tygodniu przez 5 godzin). <p>Informacje o dyżurach specjalistów zamieszczone są na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej ośrodka. Na terenie gminy prowadzone są grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą oraz mediacje w celu rozwiązywania konfliktów rodzinnych. Organizowane są również festyny rodzinne i animacje mające na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji i wykluczeniu społecznemu.</p>

Akta kontroli 56-393

5. Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających.

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, gmina podejmowała działania promujące idee rodzin wspierających poprzez m. in. upowszechnianie informacji i zachęcanie osób z najbliższego otoczenia dzieci i rodzin, z którymi pracownicy ośrodka prowadzą pracę. Na tablicy ogłoszeń oraz na stronie internetowej ośrodka zamieszczono informację o poszukiwaniu chętnych do pełnienia takiej funkcji. W budżecie gminy zabezpieczono środki na ich funkcjonowanie.

Na dzień kontroli w gminie nie było rodzin wspierających.

Akta kontroli 56-59, 394

6. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

W okresie 1.04.-31.12.2021 r. na terenie Gminy Gryfino funkcjonowało 6 placówek wsparcia dziennego prowadzonych przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Zachodniopomorski Oddział Regionalny w Szczecinie na podstawie umowy o realizację zadania publicznego z dnia 1 kwietnia 2021 r. Placówki przeznaczone były łącznie dla 90 wychowanków. Na dzień kontroli, na terenie Gminy Gryfino nie funkcjonowała żadna placówka wsparcia dziennego.

Zgodnie z oświadczeniem Pana Pawła Nikitińskiego – Zastępcy Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino, w roku 2022 po przeglądzie dotychczasowego funkcjonowania placówek wsparcia dziennego, postanowiono między innymi o zmianie profilu realizowanego zadania. Po analizie

potrzeb oraz możliwości lokalowych, w dniu 25 października 2022 r. ogłoszono konkurs na „realizację zadania publicznego w drodze zlecenia, w zakresie edukacji: przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym” poprzez prowadzenie 3 świetlic środowiskowych (placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego) dla dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym w okresie od listopada do 31 grudnia 2022 r. W wyznaczonym terminie nie wpłynęła żadna oferta. W dniu 1 lutego 2023 r. ogłoszono kolejny konkurs na realizację tego samego zadania, w tej samej formie w okresie od 27 marca do 31 grudnia 2023 r. Nie został on rozstrzygnięty ze względu na brak ofert. W związku z tym rozważano różne alternatywy, w tym również prowadzenie placówek wsparcia dziennego przez Gminę Gryfino. Poddano pod analizę między innymi utworzenie placówki w nowo wybudowanej świetlicy w Nowym Czarnowie. Obecnie trwają prace nad opracowaniem optymalnego rozwiązania w tym zakresie.

W trakcie analizy dokumentów konkursowych stwierdzono, że zawierają one zapisy niezgodne z przepisami. Art. 24 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że placówki wsparcia dziennego funkcjonują w formie opiekuńczej, specjalistycznej, pracy podwórkowej lub w formach połączonych. Z kolei wskazana w dokumentacji placówka opiekuńczo-wychowawcza jest zgodnie z art. 93 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy formą instytucjonalnej pieczy zastępczej, której prowadzenie należy do zadań powiatu. Kontrolujący stwierdzili również, że okres realizacji zadania wskazany w ogłoszeniach (listopad – 31 grudnia 2022 r. i 27 marca – 31 grudnia 2023 r.) był bardzo krótki, co mogło wpłynąć na brak chętnych do składania ofert.

Podczas kontroli stwierdzono, że od stycznia 2022 r. Gmina Gryfino podejmowała działania w celu utworzenia placówki wsparcia dziennego, jednak na dzień kontroli nie realizuje zadania prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienia w nich miejsc dla dzieci jak wskazuje art. 176 pkt 3 lit. c ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Akta kontroli 395-418

7. Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, informacje o sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych uzyskiwane są najczęściej ze zgłoszeń innych instytucji pracujących na rzecz rodziny, pisemnych zgłoszeń ze środowiska sąsiedzkiego, podczas realizowania usług pomocowych w środowisku oraz z Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – po wpłynięciu procedury „Niebieskie Karty”. Po uzyskaniu informacji o rodzinie potrzebującej wsparcia, pracownik socjalny udaje się w środowisko w celu rozeznania sytuacji rodziny. Sytuacja jest diagnozowana na okoliczność włączenia innych form pomocowych: wsparcia specjalistycznego, asystentury, dokonania zgłoszenia do GKRPA lub zespołu interdyscyplinarnego. Po dokonaniu diagnozy, w zależności od potrzeb prowadzony jest monitoring i inne formy pomocowe. Monitoring sytuacji dzieci ze wskazanych rodzin dokumentowany jest za pomocą notatek lub druków wywiadów środowiskowych. Usługi pomocowe na rzecz rodziny często są realizowane interdyscyplinarnie, we współpracy z innymi instytucjami pracującymi na rzecz rodziny i/lub poprzez wdrożenie równoległe różnych form pomocowych ośrodka.

Jak wskazano w punkcie 4 niniejszego wystąpienia, sposób prowadzenia i dokumentowania monitoringu był niewystarczający i nie dawał pełnego obrazu sytuacji dzieci w rodzinach. W związku z tym, dyrektorowi ośrodka wskazano na konieczność prowadzenia bardziej wszechstronnego monitoringu sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub

przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, szczególnie w rodzinach, w których istnieje ryzyko stosowania przemocy.

Akta kontroli 56-59, 60-200, 419

8. Podejmowanie działań na rzecz kobiet w ciąży, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Gmina podejmowała te działania poprzez zatrudnienie asystenta rodziny oraz udostępnienie na tablicy informacyjnej i stronie internetowej ośrodka informacji na temat przysługujących praw oraz możliwości ubiegania się o pomoc, wynikających z ustawy i Programu kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”⁵. Opracowano lokalny informator we wskazanym zakresie. Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, w kontrolowanym okresie 7 rodzin skorzystało z jednorazowego świadczenia opisanego w art. 4 ust. 2 pkt 2 ustawy. Pracownik przyjmujący wnioski informował rodziny o możliwości uzyskania pomocy, w tym w wsparcia asystenta.

W ramach ustawy „Za życiem” asystent udzielał wsparcia jednej rodzinie ([...]). W rodzinie prowadzona była podwójna asystentura – w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz w ramach ustawy „Za życiem”. Szczegółowy opis przypadku znajduje się w punkcie 4 niniejszego wystąpienia, w części dotyczącej wsparcia asystenta. Analizie poddano dokumentację pracy asystenta realizowanej z ustawy „Za życiem”. Zamiast katalogu możliwego do uzyskania wsparcia opracowano plan pracy z rodziną. Uwagi przekazano dyrektorowi ośrodka.

Akta kontroli 56-59, 420-438

9. Sprawowanie kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego.

Zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wójt sprawuje kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego, a na podstawie art. 28a ust. 2 przywołanej ustawy może upoważnić, w formie pisemnej, do sprawowania kontroli swojego zastępcę, pracownika urzędu albo kierownika jednostki organizacyjnej gminy.

Zgodnie z oświadczeniem dyrektora ośrodka, kontrolę nad Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Gryfinie oraz placówkami wsparcia dziennego sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino. Podczas kontroli przeprowadzonej w 2018 r. stwierdzono, że jednostki wymienione w art. 28a ust. 1 przywołanej ustawy nie były kontrolowane. Wydano zalecenie w tym zakresie. W odpowiedzi z dnia 29 stycznia 2019 r., Pan Paweł Nikitiński – Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino oświadczył, że kontrola jest prowadzona w sposób ciągły przez bieżący nadzór, „(...) Jednakże mając na uwadze wyniki kontroli przeprowadzonej przez Wojewodę Zachodniopomorskiego oraz dbając o jak najlepszą realizację zapisów wskazanej wyżej ustawy, w najbliższym możliwym terminie zostanie zlecone wykonanie sformalizowanej kontroli wewnętrznej w przedmiotowej sprawie.”

Podczas aktualnej kontroli nie przedstawiono dokumentów potwierdzających przeprowadzenie kontroli we wskazanym zakresie. W oświadczeniu z dnia 29 czerwca 2023 r., Pan Nikitiński wyjaśnił: „(...) kontrola Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie prowadzona jest w sposób ciągły, w tym przez bieżący nadzór. Wykonuję kontrolę na bieżąco

⁵ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r., poz. 1329 ze zm.).

i systematycznie zapoznając się z informacjami i dokumentami w zakresie realizacji przedmiotowej ustawy. Co tydzień organizuję odprawy kierownictwa jednostek organizacyjnych zajmujących się sprawami społecznymi w Gminie Gryfino, na których na bieżąco poruszane są wszystkie kwestie, w tym te dotyczące wspierania rodziny. (...) od 18 czerwca 2019 r. do dnia dzisiejszego przebywa na usprawiedliwionej nieobecności Główny Specjalista – Kontroler Wewnętrzny w zespole ds. zintegrowanego systemu zarządzania, który jest zatrudniony do wykonywania takich kontroli. Niestety z uwagi na ogólną sytuację związaną z pandemią czy wybuchem wojny na Ukrainie organizowanie naborów, zwłaszcza na pracę na zastępstwo było bardzo utrudnione. Z powodu braku możliwości przeprowadzenia kontroli wewnętrznej przez uprawnioną osobę został zlecony w 2020 r. audyt wewnętrzny. Miał on na celu ocenę stanu realizacji zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie w połączeniu z funkcjonowaniem innej jednostki organizacyjnej. Po jego przeprowadzeniu Gmina Gryfino po wnikliwej i dokładnej analizie przeprowadzonych czynności, (...) podjęła decyzję o zmianach organizacyjnych polegających na utworzeniu Centrum Usług Społecznych.”

W związku z powyższym oświadczeniem, pismem z dnia 6 lipca 2023 r. wystąpiono do Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino z prośbą o dostarczenie dokumentacji potwierdzającej dokonanie podczas audytu wewnętrznego w 2020 r. oceny realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Gryfinie.

W odpowiedzi z dnia 14 lipca 2023 r. Zastępca Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino oświadczył, że zakres audytu przeprowadzonego w 2020 r. „zdefiniowany jako Ocena procesu przyznawania świadczeń z zakresu pomocy społecznej stał się podstawą do rozpoczęcia zmian organizacyjnych – powstania Centrum Usług Społecznych. (...) w trakcie spotkania zamykającego wyartykułowano szereg argumentów, które odnosiły się do wszystkich zdarzeń, okoliczności i czynności, w tym wykonywanych przez Najwyższą Izbę Kontroli i tylko z ich uwzględnieniem ocena kontrolowanego obszaru może mieć charakter komplementarny. (...) w Urzędzie Miasta i Gminy Gryfino, jak i w innych jednostkach organizacyjnych gminy Gryfino, w tym w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie, prowadzona jest kontrola zarządcza na I i II poziomie. Zarządzeniem Nr 0050.77.2020 Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino z dnia 27 maja 2020 r. został wprowadzony Regulamin kontroli zarządczej w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie oraz Wytyczne do funkcjonowania kontroli zarządczej w innych jednostkach organizacyjnych Gminy Gryfino.”

Do wyjaśnień nie dołączono dokumentów potwierdzających przeprowadzenie w ramach audytu wewnętrznego oceny stanu realizacji zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie, o której Pan Nikitiński napisał w oświadczeniu z dnia 29 czerwca 2023 r. Powołano się natomiast na prowadzenie kontroli zarządczej oraz ustalenia dokonane przez Najwyższą Izbę Kontroli. Zgodnie z art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wójt/burmistrz sprawuje kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego, w związku z czym niezasadne jest powoływanie się na kontrole przeprowadzone przez inne instytucje. Zgodnie z przywołanym przez Pana Nikitińskiego Regulaminem kontroli zarządczej, system kontroli w urzędzie obejmuje m. in. kontrolę wewnętrzną stanowiącą kontrolę instytucjonalną, która prowadzona jest przez kontrolera wewnętrznego w formie kontroli ex-post. Organizację procesu kontroli określa Regulamin przeprowadzania kontroli wewnętrznej. Zgodnie z jego zapisami, kontrole mogą być prowadzone w urzędzie i innych jednostkach organizacyjnych. W przypadku kontroli planowych, przygotowujemy jest roczny plan kontroli, który jest zatwierdzany przez burmistrza. Do obowiązków kontrolera należy m. in. sporządzenie protokołu kontroli i projektu wystąpienia pokontrolnego, które zatwierdza burmistrz. Wymienione wyżej regulaminy wskazują, że w gminie opracowano odpowiednie procedury regulujące sposób

prowadzenia kontroli w podległych jednostkach. Podczas kontroli nie przedstawiono jednak zatwierdzonego przez Burmistrza Gryfina planu kontroli obowiązującego w kontrolowanym okresie, ani żadnych dokumentów potwierdzających przeprowadzenie kontroli zgodnie z zapisami ww. regulaminów. Z uzyskanych informacji wynika, że od 18 czerwca 2019 r. do dnia kontroli Główny Specjalista – Kontroler Wewnętrzny przebywał na usprawiedliwionej nieobecności. Mając na względzie przedłużającą się nieobecność pracownika (4 lata), burmistrz miał możliwość wyznaczenia innego pracownika do realizacji zadań.

W piśmie z 14 lipca 2023 r. Pan Nikitiński oświadczył również: „Ponadto informuję, że w dniu 3 lipca 2023 r. wydałem polecenie p. Grzegorzowi Jastrowiczowi – Naczelnikowi Wydziału Edukacji i Spraw Społecznych przeprowadzenia kontroli w zakresie realizacji przedmiotowej ustawy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie.” Powyższe działanie wskazuje, że istniała możliwość wyznaczenia innego pracownika do przeprowadzenia kontroli zgodnie z obowiązującymi przepisami. Z uwagi na fakt, że kontrola została rozpoczęta dopiero w dniu 3 lipca 2023 r., czyli już po zakończeniu kontroli wojewody, a okres kontrolny wskazany został od 1 stycznia 2021 r. do 30 czerwca, nie możliwości uznania, że zadanie określone w art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostało zrealizowane.

W związku z powyższym oraz brakiem dokumentów potwierdzających prowadzenie kontroli w jakiegokolwiek formie (kontrola zarządcza, audyt itp.), nie można uznać wyjaśnień złożonych przez Zastępcę Burmistrza Miasta i Gminy Gryfino jako realizację art. 28a ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Oznacza to, że jednostka nie zrealizowała zalecenia wydanego po kontroli przeprowadzonej w 2018 r.

Akta kontroli 439-449, 458-526

10. Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.

Zgodnie z oświadczeniem kierownika ośrodka oraz informacjami zawartymi w sprawozdaniach z realizacji gminnego programu wspierania rodziny, gmina współfinansowała pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W kontrolowanym okresie gmina przeznaczyła na ten cel łącznie 1 340 062,60 zł.

Akta kontroli 450

11. Sprawdzenie, czy gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz, czy przekazuje je Wojewodzie Zachodniopomorskiemu w wersji elektronicznej.

W kontrolowanym okresie, gmina przekazała Wojewodzie Zachodniopomorskiemu 4 sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny zgodnie z terminami określonymi w rozporządzeniu w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej⁶.

Akta kontroli 451-455

12. Przechowywanie dokumentacji osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

⁶ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 czerwca 2019 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019 r., poz. 1195)

Podczas kontroli stwierdzono, że dokumentacja osób, do których stosuje się ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przechowywana jest w zamkniętych szafach i chroniona przed dostępem osób nieuprawnionych.

Akta kontroli 22

13. Realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonych w dniu 10 stycznia 2018 r. w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie oraz w dniach 11-12 stycznia 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie.

Lp.	zalecenie	uwagi o realizacji
Zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniach 11-12 stycznia 2018 r. w Ośrodku Pomocy Społecznej w Gryfinie		
1.	zapewnić udział asystenta/przedstawiciela podmiotu organizującego pracę z rodziną w posiedzeniach zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	Zalecenie jest realizowane.
2.	współpracować z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i wychowawcą z placówki opiekuńczo-wychowawczej przy opracowaniu planu pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	Zalecenie jest realizowane.
3.	terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny i przekazywać ją podmiotowi organizującemu pracę z rodziną	Zalecenie niezrealizowane. W 9 przypadkach przekroczono termin oceny sytuacji rodziny od 1 dnia do 2,5 miesiąca. Zalecenie zostało zrealizowane w zakresie przekazywania oceny podmiotowi organizującemu pracę z rodziną.
Zalecenia z kontroli przeprowadzonej w dniu 10 stycznia 2018 r. w Urzędzie Miasta i Gminy w Gryfinie		
1.	sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego	Zalecenie niezrealizowane. Od 2018 roku do dnia kontroli nie przeprowadzono kontroli we wskazanych jednostkach.

Akta kontroli 456-457

Dwa zalecenia pokontrolne:

- terminowo dokonywać okresowej oceny sytuacji rodziny,
- sprawować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną oraz placówkami wsparcia dziennego

nie zostały zrealizowane.

Zgodnie z art. 198 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych (...) podlega karze pieniężnej w wysokości od 1 000 do 15 000 zł”.

Podsumowanie ustaleń kontroli

stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	1) brak monitoringu sytuacji rodziny [...] (bez asystentury) w okresie od grudnia 2021 r. do kwietnia 2022 r. (rozpoczęcie drugiej procedury „Niebieskie Karty”),
--	---

	<p>2) w 9 przypadkach (w 7 rodzinach) przekroczono termin oceny sytuacji rodziny od 1 dnia do 2,5 miesiąca,</p> <p>3) zakończona praca z rodziną [...] mimo obowiązującego postanowienia sądowego, bez poinformowania sądu o braku współpracy i uzyskania zmiany postanowienia,</p> <p>4) nieudokumentowana współpraca asystenta z innymi instytucjami i osobami działającymi na rzecz dziecka i rodziny (szkoły, przedszkola, kuratorzy, trenerzy mieszkania treningowego),</p> <p>5) brak placówki wsparcia dziennego,</p> <p>6) brak kontroli nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówką wsparcia dziennego</p>
przyczyny stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> – brak kandydatów na zastępstwo za kontrolera, – błędna interpretacja przepisów, – niedopatrzenie
skutki stwierdzonych uchybień / nieprawidłowości	<ul style="list-style-type: none"> – niewystarczające wsparcie dla dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, – błędy formalne
osoby odpowiedzialne za stwierdzone uchybienia / nieprawidłowości	Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino, dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej w Gryfinie, pracownicy ośrodka
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	3/2023
wystąpienie otrzymują	<p>1) Burmistrz Miasta i Gminy Gryfino</p> <p>2) Wojewoda Zachodniopomorski</p>

W celu podniesienia efektywności pracy Gminy Gryfino w zakresie wspierania rodziny

wydają zalecenia:

znaczące:

- 1) prowadzić monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej szczególnie w rodzinach, w których istnieje ryzyko stosowania przemocy zgodnie z art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 2) nie kończyć współpracy asystenta z rodziną w sytuacji obowiązującego postanowienia, bez poinformowania sądu i zmiany postanowienia w tym zakresie,
- 3) zapewnić wsparcie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c ustawy

zwykle:

- 1) terminowo dokonywać okresowych ocen sytuacji rodzin zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 15 ustawy,
- 2) dokumentować współpracę asystenta z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny w myśl art. 15 ust. 1 pkt 18 ustawy,
- 3) sprawować i dokumentować kontrolę nad podmiotem organizującym pracę z rodziną i placówkami wsparcia dziennego zgodnie z art. 28a ustawy.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

.....

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Właściwe podpisy na oryginale.